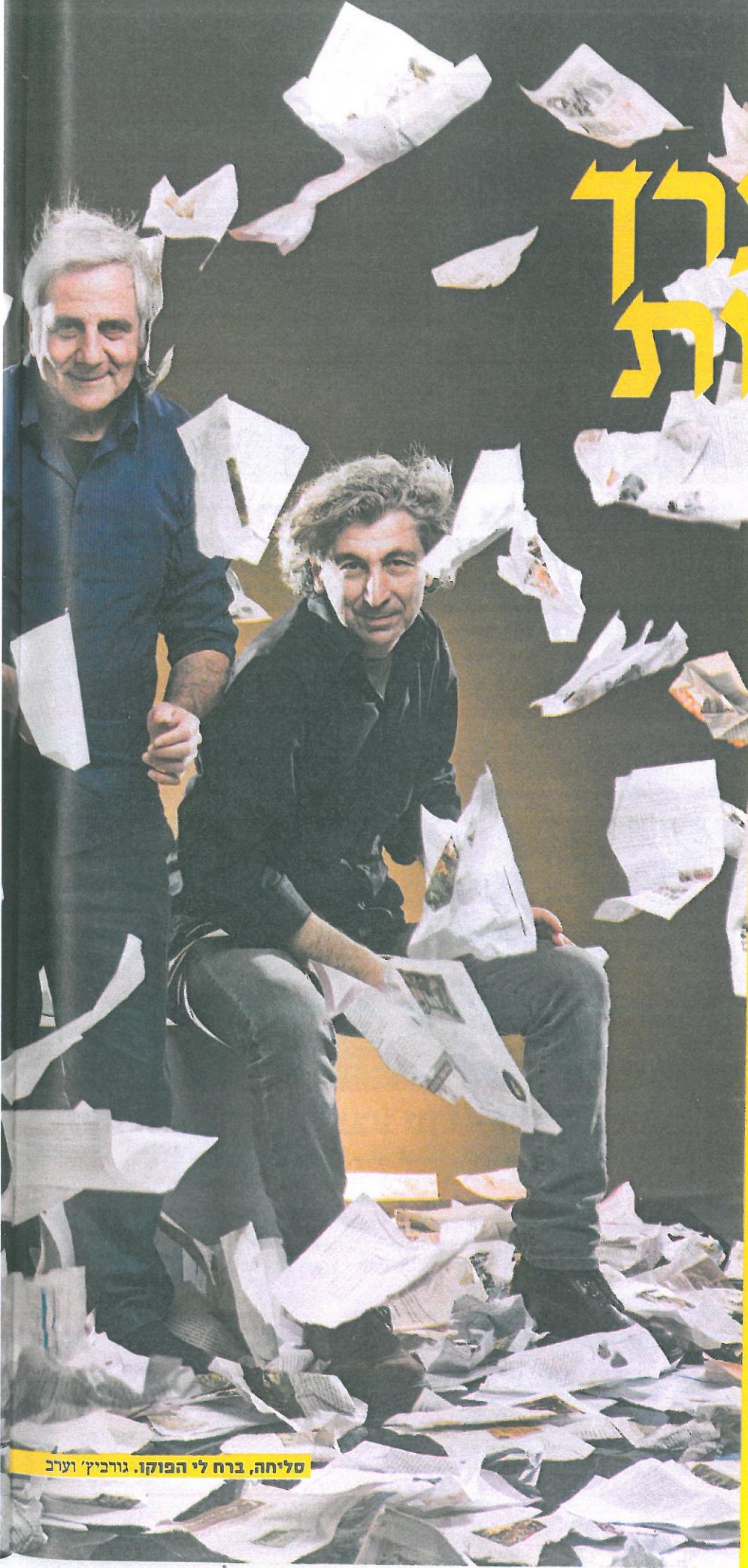

עינוי ערב התראות

שליחה, ברוח לו הפוךן. גורביץ' וערוב

במשך 14 שנה כתבו ד"ר דוד גורביץ' וד"ר דן ערוב את 1,326 העמודים של "אנציקלופדיה של הרעיונות". מהלך נועז בעולם שבו כל ילד יודע לכתוב "ויקיפדיה" עוד לפני שהוא יודע לכתוב. אבל האנציקלופדיה של גורביץ' ערוב היא לא אנציקלופדיה של ידוע, היא אנציקלופדיה של חסר ידועה וחוסר וודאות ברוח המאה ה-21. ראיון מבולבל // עודד כרמי צילום איליה מלניקוב

להcottות את ויהי

כיום עם בנות זוג. לשניהם ילדים מבוגרים (לערך אחד, לגורביין' שניים). בקיצור: המפט' ודמפט', תлемה ולואין, צמד חמד.
ערב: "היו הרכבה מאוד ויזוחם על תוכן ועל צורה, אבל לא פירקנו את החבילה".
גורביין': "הצלהנו לשמר זוגות מוצלחת בתא משפחתי חדש, עיין ערך 'משפחה חדשה'! ההישג הכי גדול שלנו הוא שנותרנו יידידים. קל מאוד להתרשם אחרי פרויקט כזה. הרוי כל אחד בא עם אגו ועם אג'נדה".

גורביין': "אסור להיקלע למופლצות עצושיות. רצינו להיות קלאסיים. האנציקלופדיה הזאת מדברת על 200 השנים האחרונות. היא מתחילה במחפצת הצרפתי, במושג המודרניות, במחפצת התעשייתית, חוצה את הרומנטיקה והריאליזם ומשם פותחת את המאה ה-20. עד כמה המושג 'היפסטר' ממשמעו? בפרשפקטיב של 200 שנה?"

אבל למה בכלל להדריס כזה פרויקט תפלצתי?
למה כל השיח הפוסטמודרני על תקשורת המונימוס וחוכמת המוניטים תמיד נגרס בין שני מכנונות הגוטנברג. למה לא ברשות? למה לא בוקיפרידה? גורביין': "זה פרויקט כבר כי הוא עליה המון בסוף, המון זמן, דם, יזע ורעות. זה המוניטים אופוס שלנו, ואם תשאל אותי - ואני משוחח מINCREMENT: הקורא יקבל תמורה מלאה לכיספו. תחשוב: הקורא משקיע 138 שקל במבצע ל-1,328 עמודים. חשב כמה זה יוצאת?".

ערב: "אין ספק שהאנציקלופדיה של ימינו היא ויקיפדיה, וגם לא מן הרגע שגאנחנו גיגי יומן אחד לשות. אבל עדין חשוב לזכור שהמלילה 'אנציקלופדיה' מורכבת ממהניתנו. זה לא אוטו של ערדים נפרדים כמו בוויקיפדיה. זה ארצו וסגור. זו חבילה נפיצה, מטען חבלה". גורביין': "יש רמת קישוריות חזקה מאוד. העורך יוק' מתחבר מיד לתרבות נגד' והעורך שרנס' לערך 'פוסטמודרנים'. זה לא יוקיפדיה, זה פיסבוק, פיסבוק של גיבורים אמריים. פיליפ גלאס ושתוקהוואן מתכתבים בפיסבוק שלו. זה פריט אספניס".

ערב: "זה חף, וחפש הוא פשוט". גורביין': "מה זה אומר, 'חף'? זה אומר שיש לו נוכחות בחלל. עיין ערך 'יעזוב'! אני רוצה 'אריה'! עיין ערך 'אנדי וורהול'! אני רוצה שזו יהיה ספר מתחנה, ספר 'זוהגדת לבך', ספר לחותנה, לסתורונט, עלם לעלמה. לכן הכנsono שירה. ראת פעם אנציקלופדיה עם שירה? הכתיבה שלנו היא כתיבה פוליגרפיה, פוליאמורית: אמנות, מדע וኮוניציה מתכתבים ביניהם. הוניג ג'ים מס קרא להז'תומות בשיטה'". האנציקלופדיה מתח'תת לתרבות, מחשبة ותקשורות "בנות וממננו" - עד כמה שמדובר אפשרי בפירינט - ובכל זאת, מצאתה שטי' התיחסויות למושג "היפי" ואפס התיחסויות למושג "היפסטר".

גורביין': "במהדרורה הבאה! זה רעיון טוב". ערב: "זו דילמה. אך אני כותבת את הערך 'היפסטר'? האם אם בכלל חביב לכותב את הערך

האנציקלופדיה הגדולה של דני דידרו זו אן להידון ד'אלמבר ראתה אוור ב-1751 תחת הכותרת המפוצצת "אנציקלופדיה: או מילון שיתתי של המדעים, האמנויות והמלאות".

האנציקלופדיה של דוד גורביין' ודע עבר, שרוואה אוור בימים אלה בהוצאה בבל, מתרדת בכתובת שונה למגרי: "אנציקלופדיה של הריעונות: תרבות, מחשבה, תקשורת". כן, באנציקלופדיה של גורביין' וערב אין מಡעים, אמנויות ומלאות כלשהם, במחשבה ובתקשורת. שיטפים עולים בתרבות, במחשבה ובתקשורת. אבל כמו המודרניסטים דידרו וד'אלמבר,

גם הפוסטמודרניסטים גורביין' וערב מקווים שampilkan האידר יחולל איזו מהפכה צרפתית.

או מי דידרו ודי ד'אלמבר?

ערב: "אני בא מתחום הפילוסופיה והספרות, כך שהיתה חלוקת עבדה עקרונית ביןינו. מצד שני, כל הזמן התחלפנו על המקלה. האנציקלופדיה נבנתה בשכבות, בדרך כלל על ידי הקרה האחד לשני בקול רם".

גורביין': "הניסיין לקשר בין כל התחומיים הוא זה שהכתיב את הערכים. כיוון לא יתכן לכתוב על תקשורת מבלי לכתוב על ריאליות, ולא יתכן לכתוב על ריאליות מבלי לכתוב על הציפייה של הצופה - ובמיוחד הצופה היישריאלי - לכוח ולסמכות. אבל רגע, אם אתה כותב על השותוקקות לסמכות בישראל עליך לכתוב על מצב החירות של קרל שמידט והנה, יצאת מתקשורת והגעת לפילוסופיה. אלה מאמרים ביקורתיים על התרבות שרק מוגשים בקשר לאנציקלופדיה".

ערב: "אגב, ריאלייט לא היה חזק כל כך כשרק התחלנו לעבו, אי או ב-1998". גורביין': "נכוון, אני יותר שהתבלטנו אם כדי לכלול ערך על ריאלייט. היה או רק את 'קחי' אותן שרון?".

חגיגה ברכבת הטרנס-סיבירית

הרובה ריאלייט זום במרקעים מאן "קחי אותו שרון", ולפניהם שנתיים חתמו גורביין' וערב את גמר 1,328 דפי האנציקלופדיה במסע חגייג'ינג של 8,000 ק"מ ברכבת הטרנס-סיבירית מביג'ינג למושקבה. "דני טען שאני בכלל לא מעוניין למגורו את העבודה", אומר גורביין'. "ובאמת, מה היה לי רעיון ההפוך אליו. הנriskים ח gag. לרടת לדפוס זה לחזור את חבל הטבור". "בשלב מסוים של העבודה", אומר ערב, "אתה אומר לך לעצמך: 'די, זו יצירת חי'. 14 שנה מהי, ליתר דיוק". כשירדו מרכבת הטרנס-סיבירית במסוקבה, נסעו שני החברים לריגה, עיר הולດתו של גורביין', שם נסגר המעלג.

ד"ר דן ערב הוא ראש מסלול פרסים ותקשורות שכונൂית (כלומר: "פרסום") בחוג לתקשורת של המכלה למינהל. ד"ר דוד גורביין' הוא ראש מסלול מדיה ותרבות פופולרית בחוג לתקשורת של המכלה למיהל. גורביין' בן ה-60 הוא

מחבר הספר "פוסטמודרנים: תרבות וספרות בסוף המאה ה-20". ערב בן ה-52 הוא יוצר סדרת הטלוויזיה "יורום ושרים" שבחנה את ההיסטוריה של הלהקות הצבאיות בישראל. ברדי קול הקמפוס, תנתן הרדיו של המכלה, הם מגישים מדי שבוע תוכנית בשם "גיבור תרבות". שניהם התגרשו (ערב פעם אחת, גורביין' פעמיים) וחיה

אם כל מה שאתה יכול לעשות זה להמשיך לשחק, כדי לך לפחות להפיק מהחויה עונג אסתטי, כפי שאומר לנו דולאן בראת".

ערוב: "אין לנו תשובה לשאלת איך אפשר לנצל בזירה הזאת, אנחנו מתייחסים רק לביישלון המתמשך, להוسر היכולת להגיד משהו רציני בתוך התרבות שלנו. מה קרה, דוד? אתה לא אהוב את המשפט האחרון?" גורביצ'ן: "אהוב, אהוב. בעצם הספר שלנו הוא מבחן יפה לאנשים שבעים אינטלקטואלית שאוהבים לומר את הטעם שלהם. רצינו לשמר את המתח בין הממד הלוגונטרי של האנציקלופדיה, המתימרת לתת ידע כולל על חיי האדם, לבין הביקורת הפוסטמודרנית. התחלנו את האנציקלופדיה

באות א' סתום כי כך נהוג וגם כי צריך להתחיל איפשהו, אבל אין לאנציקלופדיה שלנו תחילת ולכן אין לה סוף. בנוסף הבננו את העדר אל"ף" כערך הראשון כדי לשחק עם הרצינות הזאת".

ערוב: "התכוונים הם אולי פוסטמודרניים, אבל הפורט המודרניסטי עובד. אל תשבח שמה מוצר, ומוצר צריך לחבר עם בני אדם. את האל"ף" ב"ת כולם מכדים".

גורביצ'ן: "תש恬 על העיצוב: כל צולמו מיפוי, היזטקי כזה, מודרניסטי. הוא בעצם אירוני ביחס לתוכנים. הספר שלנו הוא טיפ למילויים שלא באמת קוראים ספרים. זה ספר שמצטלים טוב. لكن עשינו אותו".

ערוב: "אני רוצה להגיד משהו על דוד. הגישה האירונית שלו משגעת אותי, אבל בלי הגישה הזאת לא הייתה אנציקלופדיה. אני גם מבקר אותה וגם אסיר תורה עליה".

היתם עושים את זה שוב? היותם עושים את זה שוב ושוב ושוב, כמו ברעין החזרה הנצחית של ניטשה – לנצל עורכי ייחד אנציקלופדיה בסגנון ברוחם, אז שלא נגמרת לעולם?"

ערוב: "יש מגבלה של תוחלת חיים, לא?" גורביצ'ן: "זה הסיט של דלי: הכל מתwil מההתלה".

ערוב: "אבל באמת הפנו מזה הרבה. שנינו מרצים ותיקים כך שהפניה לקהל והציוו להיות קומיקנטיבי איננו זו לנו. הנה, את המאים שדורד כותב ויום הוא כותב יותר כמו באנציקלופדיה מאשר כמוני הפילוסופים הציגתיים הסתוויים האלה שמופיעים בה". גורביצ'ן: "זה נכון. היום אני מעדיף ציליות ובהירות. אני משווה את האנציקלופדיה לספר הראשוני שלי, פוסטמודרני: הכל היה שם במירכאות, הכל בסוגרים, הכל בסתיגיות על הסתיגיות, הכל באירונה שאיש לא הבין אותה – אפילו לא המחבר. הפעם הסתפקתי בערך אחד, 'AIRONEA', וזה הפסיקתי לענות את הקורה".

אנציקלופדיה של הרעיונות

תרבות, מחשבה, תקשורת

ערוב: "הכל מוצר, גם החרנות. אפילו כשהאננו כתובים על שואה אנחנו מדברים על העדות, שהפכה לתאגיד של עדות, לשפiliborg. החתרנות האופנתית היא פשיטת הרוגל של התרבות"

היו 97 אוצרים לסדרה ו-21 לפוקו. גורביצ'ן: "כ' פרויקט השטור שהוביל סארטר בשם האקיסטנציאליים פשט את הרגל. פוקו טען שגם הבדיקה של סארטר, שהיא החוליה האחידנה בשושרות הרציונליים, יוצרת מערכות של כוח. לכן פוקו מזוכר יותר. סארטר עשה רק דמות שאנחנו יכולים להבין בעורתו את התרבות העכשווית בזורה טוכה יותר. הוא לא הבין עדרין את חזי הדרך לשחרורו. הוא לא הבין עדרין שהמושג שחרורו בעצמו התמסחר". ערוב: "האנציקלופדיה שלנו משרות את גבולות מעגל הקסמים האנטלקטואלי, שא' אפשר לצאת ממנה". גורביצ'ן: "אתה בזירת אגדות וכולם מסתכלים עלייך, אבל היסוכיים שלך לנץ או להפסר מעתה מנגנו".

זהו? יש לנו ערך של 'קובל/קובליות' כי על זה יש מספיק פרספקטיב. אני לא משוכנע שהמושג 'היפסטרא' שווה ערך בפני עצמו". גורביצ'ן: "אסור לךikal לחיות קלאסים. עכשוויות. רצינו להיות קלאסים. האנציקלופדיה הזאת מדברת על 200 השנים האחרונות, מתחילה מהഫכה הצרפתית, במושג המודרנית, מההפכה התעשייתית, חוצה את הרומנטיקה והריאליזם ומשם פותחת את המאה ה-20. עד כמה המושג 'היפסטרא' משמעותי" בפרשpticיביה של 200 שנה?"

ערוב: "מצד שני, יכול להיות שעבוד שנה נגיד לעצמנו: يا אלה, איך פספסנו את הערך 'היפסטרא'? הרי היינו שם בזמן האמת".

גורביצ'ן: "אני איתן לך דוגמה. ב-1998 כולם התקכננו למילניום. דין אמר: 'בוא נדפק מכח: נכתוב ציק ציק 100 מושגים ונווץ את זה ב-2000' 2000 תחת הכתובת 'מלוניום'".

לא חשוב שהצ'יק צ'יק הזה נגמר רק כעבור 14 שנה. תהשוו רגע על המילניום, הרי כבר ב-2001 זה היה מושג מת למגרי. אתה ווכר את באג 2000? סוף העולם!".

בקדמה לאנציקלופדיה כתבתם: "אנו וותרים אפוא להבליט תהליכיים של כוח ופרשנות העומדים בסיסו לדידם של מטען תרבותיים". ובכלל, אתם מאוד אוהבים להשתמש בשם התואר "חרנני". אתם חתנני? הר' כל סטודנט היום "חותר" קצת כדי שמנגן הכוח האקדמי ייתן לו ציון גבוה יותר מבתון".

גורביצ'ן: "לא ניסינו להיות חתננים בכך שכתנו על חתנות. החתנות כבר מוסדרת למגרי. אנחנו כותבים באירונה על חתנות, על חתנות כמית קוד. עיין ערד 'חתנות!'".

ערוב: "החתנות הפכה לתו תקון, לדימי של אקטיביסט. זה מוכר. מדובר בפרסומות שכאיילו חותרת תחת עצמה, פרסומה שאומרת לך: 'אל תאמין לפוטסמות'".

גורביצ'ן: "לא רק שאנחנו מכנים שזו עיבוי שambilisa את עצמה, אנחנו מתייחסים במישרין לאזרות הדר של המושג בימיינו וגם מבקשים את הגילות הפסאודו-חתנות הללו בערך 'בד' תרבותיות', שמדובר מוכס לוגרי. הר' תרבותיות יוצאת נגד הבורגנות, אבל מה יותר בורגי מהאקדמי?".

ערוב: "אחד העורכים הצעיר לנו לקרוא בספר 'אנציקלופדיה למוגפי תרבות'. אנחנו מתייחסים לכל מושג בחדשות כி הכל מוצר, גם החתנות. אפילו כולם כותבים על שואה אנחנו מדברים על העדות, שהפכה לתאגיד של עדות, לשפiliborg. החתנות האופנתית היא פשיטת הרוגל של תרבותות".

אבל אתם בעצםם אופנתים לעילא. ספרתי באנדקס 97 אוצרים לפוקו ו-21 לסדרה. אם האנציקלופדיה הייתה דואה אור לפני 20 שנה